

SAYIŞTAY KANUNU TASARISI TASLAĞI GEREKÇESİ

GENEL GEREKÇE

Vatandaş odaklı yönetim anlayışı, devlet fonksiyonlarının ve devletin kurumsal yapısının yeni bir anlayışla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu anlayış, kamu mali yönetiminin de değişen devlet yapılanmasına ve fonksiyonlarına uyumlu olarak değişimi konusunda itici bir güç oluşturmaktadır. Vatandaşların ödedikleri vergilerin karşılığı olarak devletten bekledikleri hizmetlerin etkin ve verimli bir biçimde kendilerine sunulması isteği, parlamentoların kamu kaynakları üzerindeki denetim ve gözetim yükümlülüğünün de farklı bir anlayışla ele alınmasını beraberinde getirmektedir. Parlamentolar adına bu denetim ve gözetim yükümlülüğünü yerine getiren sayıştaylar bu değişimden en fazla pay alması gereken kurumlar olmuşlardır.

Kamu mali yönetiminin yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılan öğeler;

- 1- Makro mali disiplini sağlamak,
 - 2- Kamu kaynaklarını stratejik önceliklere göre dağıtmak,
 - 3- Dağıtılan kaynakların etkin ve verimli kullanımını sağlamak,
 - 4- Etkin bir hesap verme sorumluluğu sistemini kurmak,
- olarak sıralanabilir.

Sıralanan bu hususlar tüm dünyada kamu mali yönetimi anlayışı ve bu bağlamda anayasal yüksek denetim kurumlarının işlevleri ve organizasyon yapısındaki değişimlere paralel olarak Türk Sayıőtayında da bazı değişikliklerin yasal bazda gerçekleştirilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Etkin bir hesap verme sorumluluğu sisteminin kurulmasında denetim temel bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bu hususların tamamına bir taraftan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında diğer taraftan da Avrupa Birliği uyumu ile ilgili düzenlemelerde açıkça yer verilmiştir.

Dünyada kabul gören temel yaklaşım, tüm kamu fonlarının, kaynaklarının ve faaliyetlerinin parlamento adına dış denetim görevi yapan sayıştaylar tarafından denetlenmesidir.

Hesap verilebilirliğin ve saydamlığın sağlanarak kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılabilmesini gerçekleştirmek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve adına denetim yapan Sayıştay'ın temel işlevlerindedir.

27.2.1967 tarihinde yürürlüğe giren 832 sayılı Sayıştay Kanunu günümüze kadar çeşitli kanunlarla bir çok defa değişikliğe uğramış ve yapılan bu düzenlemelerle ya esas madde metinleri değiştirilmiş yada Kanuna ek maddeler eklenmiştir. Diğer yandan, bu değişikliklerin bir kısmı Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş ancak iptallerle ortaya çıkan boşlukların önemli bir bölümü bu güne kadar doldurulamamıştır.

Sayıştay denetimlerinin kamu mali yönetiminde saydamlığın sağlanması ve hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesinde oynadıkları rolün önemi ülkemizde ve uluslararası camiada da her vesile ile vurgulanmakta olup, bu hususlar aynı zamanda yolsuzlukların önlenmesi açısından da son derece önemlidir. Bir yüksek denetim ve yargı organı olan Sayıştayın düzenlediği raporların güvenilir olması ve kamu mali yönetiminin iyileştirilmesine katkı sağlayabilmesi, Sayıştayın denetim yetkisinin tüm kamu yönetimini kapsamı ve uluslararası denetim standartlarına uygun bir denetimi gerçekleştirebilmesine bağlıdır. Bu husus Kamu Harcama Yönetimi Reformunun temel alanlarından birini oluşturmaktadır.

Nitekim INTOSAI'nin (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Organizasyonu) üye ülke Sayıştayları arasında denetim usul, metot ve teknikleri yönünden birlik sağlamak amacıyla oluşturduğu Denetim Standartları Komitesince hazırlanan "Denetim Standartları"nda, bütün denetim faaliyetlerinin, Sayıştay'ın denetim görev ve yetki alanı içinde olması gerektiği hususu, denetim alanına ilişkin bir standart olarak tespit edilmiş bulunmaktadır.

Yine INTOSAI'nin önemli tavsiye kararlarının alındığı Peru'nun Lima kentinde gerçekleştirilen dokuzuncu kongresinde, yüksek denetim kurumlarının denetim alanları tartışılmış ve kabul edilen Lima Bildirisi ile, devlet faaliyetlerinin geleneksel mali çerçevenin dışına çıkarak, ekonomik ve sosyal sektörleri de kapsayacak şekilde Sayıştay denetimine tabi olması gerektiği vurgulanmıştır.

Avrupa Ortamındaki Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumlarının entegrasyonu için "Ortak Temel Kriterleri Saptayan Çalışma Grubu", etkili ve çağdaş Sayıştay denetimi için, Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri Sayıştaylarında bulunması

gereken temel ölçülerle ilgili tavsiye kararları almıştır. Bu kararlara göre yüksek denetim kurumlarının, ulusal bütçede yer alıp almadığına ve kimler tarafından toplandığına bakılmaksızın, tüm kamu fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini (AB fonları da dahil olmak üzere) denetleyebilmelerine ilişkin olarak Anayasa’da ve kanunlarında açıkça ifade edilen yetkilere ve araçlara sahip olmaları gerektiği belirtilmiştir.

Adı geçen çalışma grubunun önerilerine paralel olarak, “Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı”na göre de, kamu kaynağı kullanan ancak Sayıştay denetimi kapsamında bulunmayan kuruluşların, Sayıştay denetimi kapsamına alınması ve özel yasaların çeşitli kurumların Sayıştay denetiminden muafiyet tanınmasına imkan veren maddelerinin kaldırılması, böylece kamu kaynağı kullanımının parlamento tarafından eksiksiz denetlenmesine imkan sağlanması öngörülmüştür.

Sayıştay’ın asli görevlerinden olan, adına denetim yaptığı Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne rapor verme görevi, mevcut Kanundaki bu göreve ilişkin yetersiz düzenlemeler sebebiyle gereği gibi yerine getirilememektedir.

Yürürlükteki 832 sayılı Kanunda; Meclis raporlarına konu olabilecek çalışmaların kapsamının belirgin ve sistematik bir şekilde düzenlenmemiş olması, bu tür denetimin yürütülmesinde, sonuçlandırılmasında ve raporlanmasında uygulanacak esas ve usullerin bulunmaması ve yapılan bu çalışmalar sonucu düzenlenen denetçi raporlarının hangi prosedürlerden geçerek Sayıştay Raporu haline geleceği konusunda boşlukların bulunması, raporlamaya yönelik çalışmaları olumsuz etkilemektedir. Nitekim, 4.7.1996 tarih ve 4149 sayılı Kanunla verilen performans denetimi, konu denetimi gibi yetkiler, 832 sayılı Kanuna dahil edildiği halde denetimle ilgili genel düzenlemelere tam bir uyum sağlanamamıştır.

10.12.2003 tarih 5018 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” ile kamu mali yönetim sistemimizde köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, Sayıştay Kanununun hem denetim, hem de yargı fonksiyonu ile ilgili maddelerinde önemli değişikliklerin yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye Ulusal Programının bir gereği olarak da, “Kamuda performans odaklı denetim sistemine geçilmesi” ve “Sayıştayın güçlendirilerek denetim kapsamının genişletilmesi” bir hedef olarak yer almış ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması öngörülmüştür.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, Anayasamızdaki ilkelere ve uluslararası denetim standartlarına uygun, çağdaş demokrasimizin gelişimine katkı sağlayacak ve toplumumuzun beklentilerini karşılayacak, belge denetiminden ziyade içeriği ön plana çıkaracak, teknolojik

olanaklardan yararlanan ve bunların yanında yargı yetkisine işlerlik kazandırılmış bir Sayıştay'ın oluşturulması amacıyla bu kanun taslağı hazırlanmıştır.

Tasarı; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 832 sayılı Kanun ve ilgili Anayasa Mahkemesi kararları, 5018 sayılı Kanun, Kurumumuzun üyesi bulunduğu INTOSAI tarafından yayımlanan denetim standartları, Avrupa Birliğiyle entegrasyon anlamında “Yüksek Denetim Kurumlarının İşleyişiyle İlgili Tavsiyeler”, INTOSAI Denetim Standartlarına İlişkin Avrupa Uygulama Rehberi, Avrupa Birliği Sayıştay Standartları, Uluslararası Bağımsız Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) Standartları ve diğer ülkelerin Sayıştay uygulamaları da dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Hazırlanan bu tasarı ile Sayıştay;

- Düzenlilik denetimi ve performans denetim tekniklerini eşit ağırlıkta uygulayabilecek,
- Tüm kamu fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini denetlemek için yasal yetkiye sahip olacak,
- İşleyiş ve fonksiyonel açıdan bağımsız olacak,
- Uluslararası genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun denetim yapabilecek,
- Hazırladığı raporları zamanında ve belli bir prosedür dahilinde Türkiye Büyük Millet Meclisi ve kamuoyuna sunabilecek,
- Kamuda hesap verme sorumluluğu bilincinin ve saydamlığın yerleştirilmesine ve geliştirilmesine, böylece yolsuzlukların önlenmesine önemli katkılarda bulunabilecek,
- Görev ve yetkilerini daha etkin bir biçimde yerine getirebilmek için iyi bir organizasyon yapısına sahip olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Kanunun amaç ve kapsamı ülkemizde kamu mali yönetim anlayışındaki değişime paralel olarak ele alınmış, hesap verilebilirlik ve saydamlık başta olmak üzere mali yönetimin tüm çağdaş unsurlarının yaşama geçirilmesine katkı sağlamak üzere Sayıştayın teşkilat yapısı, denetime yaklaşım ve diğer tüm görev ve yetkileri bu maddede düzenlenmiştir.

Madde 2.- Bu maddede, Kanunda geçen temel kavramlar herhangi bir anlam karışıklığına yol açmamak amacıyla tanımlanmıştır.

Denetime ilişkin tanımlamalar INTOSAI Denetim Standartlarına ve buna ilişkin Avrupa Uygulama Rehberlerine uygun olarak yapılmıştır.

Madde 3.- Bu madde ile Sayıştayın, anayasal konumuna da uygun olarak Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında açıkça belirtilen ve Lima Deklarasyonu ve INTOSAI Denetim Standartlarının 53-81 inci maddelerinde belirtildiği gibi işlevsel, kurumsal ve mali bağımsızlığı açık bir şekilde vurgulanmıştır.

Madde 4.- 5018 sayılı Kanun ile uygulanmakta olan 1050 sayılı Genel Muhasebe Kanunu 1 Ocak 2005 tarihi itibariyle yürürlükten kaldırılarak kamu idarelerinin tamamına yakını ile bunların iş ve işlemleri Sayıştay denetimi kapsamına alınmıştır.

Diğer yandan INTOSAI Denetim Standartlarına İlişkin Avrupa Uygulama Rehberlerinde yer alan “Sayıştaylar ulusal bütçede yer alıp almadığına ve kimler tarafından toplandığına ve yönetildiğine bakılmaksızın tüm kamu fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini (AB fonları da dahil olmak üzere) denetlemek üzere Anayasada ve kanunlarda açıkça ifade edilen yetkilere ve araçlara sahip olmalıdırlar” hükmü de dikkate alınarak bu madde, Sayıştayın denetim alanı tüm kamu idarelerini, kamu fonlarını, kamu kaynaklarını ve kamu faaliyetlerini içerecek biçimde düzenlenmiştir.

Anayasanın 165 inci maddesi Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esaslarının kanunla düzenleneceğini öngörmektedir. Anayasanın bu hükmüne göre bunların denetimi asıl olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisindedir. Bu hükme dayalı olarak çıkarılan 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre bu denetim esas itibariyle Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu marifetiyle yerine getirilmektedir. Bu komisyonun çalışmalarına dayanak oluşturan ana unsurda Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca hazırlanan raporlar olmaktadır. Ancak bu Kurulca denetlenen kamu idarelerinin denetiminin yukarıda açıklanan nedenlerle Sayıştayca yapılması öngörülmüştür.

Ayrıca uluslararası bir andlaşma veya sözleşme ile Sayıştayın bir uluslararası kuruluş veya örgütü denetlemesinin öngörüldüğü durumlarda, denetimin andlaşma veya sözleşmedeki esas ve usullere uygun olarak yerine getirileceği ve sözleşmede belirtilen yetkili makam veya organlara raporlarının sunulacağı esası benimsenmiştir.

Madde 5.- Anayasa ile Sayıştaya iki temel görev verilmiştir. Bu görevlerden biri Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapmak, diğeri ise sorumluların yasal düzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemlerini yargılama yoluyla kesin hükme bağlamaktır.

5018 sayılı Kanun, hesap ve işlemlerin kesin hükme bağlanmasını, “genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere Sayıştay yasal düzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemler hakkında kesin hükümler ihdas edecektir.

Kamu mali yönetimindeki anlayış değişikliğinin ülkemize yansımaları olan ve kamunun mali yönetim ve kontrol sistemlerini yeniden düzenleyen 5018 sayılı Kanun, Sayıştayın görevlerinde de önemli değişiklikler yapmıştır. Bu değişiklikler aynı zamanda Avrupa Birliği uyum sürecinin de ayrılmaz bir parçasıdır. Kamu kaynaklarının vatandaş yararına kullanımını etkin kılmak için parlamentolar adına denetim yapmak Sayıştayların varoluş nedenidir. Bu nedenle de, Sayıştayın görevlerinin yeni bir anlayışla ele alınması zorunlu hale gelmiştir. Yapılan düzenlemeler ile Sayıştay bundan böyle adına denetim yaptığı Türkiye Büyük Millet

Meclisine düzenli raporlar sunacak ve saydamlığın gereği olarak da bu raporları kamuoyuna açıklayacaktır.

Madde 6.- Bu madde yürürlükteki 832 sayılı Kanunundan alınmıştır. Ancak maddeye 832 sayılı Kanunun Ek madde 9 ve Ek madde 12 den bazı ilaveler yapılarak Sayıştayın yetkilerinin tek bir madde başlığı altında toplanması sağlanmıştır.

Madde 7.- 832 sayılı Kanundaki sorumlular ve sorumluluk halleri 1050 sayılı Kanun esas alınarak düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun 1050 sayılı Kanunu yürürlükten kaldırmış bulunduğu için, sorumlular ile sorumluluk halleri maddede 5018 sayılı Kanuna uygun olarak yeniden belirlenmiştir.

1050 sayılı Kanuna göre sorumluluk, adına sayman denilen kamu görevlisinin sorumluluğu üzerine kurulmuştur. Bu sorumluluk anlayışında sayman, hesap ve işlemlerden dolayı peşinen zimmetdar kabul edilmekte ve beraet edene kadar sorumluluğu devam etmektedir. Saymanın bu sorumluluğu ancak verilecek beraet kararı veya hükmen onanma suretiyle ortadan kalkmaktadır. 5018 sayılı Kanun peşinen zimmetdar olma anlayışını tamamıyla değiştirmiş ve kamu görevlilerini kusuru oranında sorumlu tutan bir anlayışı benimsemiştir.

Getirilen yeni sorumluluk anlayışında, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur.

Ayrıca bu maddenin düzenlenmesinde INTOSAI Denetim Standartlarının “temel denetim önermeleri” başlıklı kısmının, 36 nolu paragrafında yer alan “Sayıştayların temel işlevi kamusal hesap verme sorumluluğunu yerleştirmek ve geliştirmektir” şeklindeki ilkesi de dikkate alınmıştır.

Madde 8.- Hesapların verilmesi, muhasebe birimlerinin ve muhasebe yetkililerinin bildirilmesine ilişkin hususlar 832 sayılı Kanundan alınmış ancak bu görevleri yerine getirecek sorumlular 5018 sayılı Kanunda yer alan hükümlere uygun olarak bir maddede düzenlenmiştir.

Madde 9.- Maddede, 832 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeler 5018 sayılı Kanuna uygun olarak düzenlenmiştir.

Ancak denetimin etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla kamu görevlilerine uygulanacak yaptırımlar yeniden düzenlenmiştir.

Madde 10.- Bu madde 832 sayılı Kanundan aynen alınmış ancak “Birinci Başkan” unvanı “Sayıştay Başkanı”, “savcı” unvanı “başsavcı”, “savcı yardımcısı” unvanı da “savcı” olarak değiştirilmiştir.

Madde 11.- Bu madde ile Sayıştay bünyesine dahil yargı ve karar organları yaptıkları hizmete göre tasnif olunmuştur. Ancak 832 sayılı kanundan farklı olarak “Başkanlık”, “Rapor Değerlendirme Kurulu” ve “Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu” Sayıştay organları arasına eklenmiş, “Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu”nun adı ise “Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu” olarak değiştirilmiştir.

Madde 12.- Bu madde ile Sayıştay Başkan ve üyesi seçilebilmek için gerekli genel ve özel nitelikler belirlenmiştir.

Madde 13.- Bu madde ile yürürlükteki 832 sayılı Sayıştay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan Sayıştay Başkanının seçimini düzenleyen mevcut hükümler değiştirilmeden aynen alınmıştır.

Madde 14.- Daire başkanı seçilebilmek için üyelikte en az üç yıl bulunmuş olma şartı getirilmiş ve seçimin kısa sürede sonuçlandırılabilmesi için maddede gerekli düzenleme yapılmıştır.

Madde 15.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinden aynen alınmış ancak Sayıştay üye seçimlerinde meslek mensupları için beşte üç olan oran dörtte üç olarak değiştirilmiş ve bu oranın sürekli korunmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Ayrıca üye ve daire başkanlıkları kadrolarındaki boşalmanın toplam beşi bulması durumunda seçim sürecinin başlatılması öngörülmüştür.

Madde 16.- Bu madde 832 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 17.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 9 ve 91 inci maddeleri hükümleri dikkate alınarak düzenlenmiştir.

Madde 18.- Madde ile savcıların, Sayıştay Başkanının olumlu görüşü alınmak suretiyle Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanacağı öngörülmüş, “savcı” unvanı “başsavcı”, “savcı yardımcısı” unvanı da “savcı” olarak değiştirilmiş ve savcılık müessesesinin daha etkin görev yapabilmesini temin için Başsavcı ve savcılarda aranacak şartlar düzenlenmiştir.

Madde 19.- 832 sayılı Kanunun 12, 13, 26 ve 100 üncü maddelerinde yer alan yönetim mensuplarına ilişkin hükümler esas alınarak bu madde düzenlenmiştir.

Madde 20.- Bu madde ile Başkanlığın, Sayıştayın genişleyen denetim alanı göz önünde bulundurularak Başkan, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşması öngörülmüştür.

Madde 21.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 21 inci maddesinden alınmıştır. Ancak Sayıştay Başkanının yürüteceği görevlere destek sağlamak amacıyla Başkanın gerekli gördüğü durumlarda, en çok beş denetçiyi Başkanlık danışmanı olarak görevlendirmesine imkan sağlanmıştır.

Madde 22.- Mevcut uygulamada yönetim ve denetim işleri Birinci Başkan adına Genel Sekreter tarafından yerine getirilmektedir. Sayıştay Kanununda ve diğer kanunlarda yapılan değişikliklerle Sayıştayın denetim alanının genişlemesi ve görevlerinin artması nedeniyle, işlerin daha etkin yürütülmesini sağlamak amacıyla Genel Sekreter yerine iki başkan yardımcısı görevlendirilmesi öngörülmüştür. Başkan yardımcılarında birisinin denetim, diğerinin ise yönetim ile ilgili işlerde Başkan adına görev yapacağı hükme bağlanmış

ve başkan yardımcılara görevlerinde yardımcı olmak üzere de meslek mensupları arasından en çok beşer bölüm başkanı görevlendirilmesi esası benimsenmiştir.

Madde 23.- Bu madde ile 832 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde yer alan dairelerin oluşumu ve görevlerini düzenleyen mevcut hükümler değiştirilmeden alınmıştır. Ancak Türkiye Büyük Millet Meclisine veya kamu idarelerine gönderilecek Sayıştay raporlarının görüşülmesi sırasında ilgili grup başkanı veya raporun denetçisinin katılarak görüşünü açıklaması ve ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısının çağrılması halinde görüşünü açıklayabilmesine ilişkin düzenlemeye madde metninde yer verilmiştir.

Madde 24.- Bu madde ile daire başkanları, üyeler ve raportörlerin görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Madde 25.- 832 sayılı Kanunun birden fazla maddesinde düzenlenmiş bulunan Genel Kurulun görevleri bu maddede toplanmıştır.

Madde 26.- 832 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan temyiz kurulu çalışma biçimini düzenleyen mevcut hükümler değiştirilmeden alınmıştır. Ancak yeni oluşturulan Rapor Değerlendirme Kurulu nedeniyle seçim sistemi Rapor Değerlendirme Kuruluna yapılacak görevlendirme ile uyumlu olarak düzenlenmiştir.

Madde 27.- Maddede Daireler Kurulunun oluşumu, görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Madde 28.- Sayıştayın her yıl bu Kanun ve 5018 sayılı Kanun uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak zorunda olduğu raporlar hakkında görüş bildirecek son merci olarak Rapor Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Madde 29.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 95 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 30.- Bu madde 832 sayılı Kanununun 27 nci maddesinden aynen alınmıştır. Ancak meslek mensuplarına ilişkin yükseltme ve disiplin işlerine bakan “Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu”nun adı, yaptığı işe uygun olarak “Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 31.- Sayıştayın denetimini uluslararası standartlara uygun olarak yapılabilmesini ve performansa dayalı bir yönetim sisteminin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu oluşturulmuş ve maddede sayılan görevleri yapacağı öngörülmüştür.

Madde 32.- Denetim ve inceleme görevlerini yerine getiren denetçiler ile denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının görev ve yetkileri maddede düzenlenmiştir.

Madde 33.- Sayıştayın denetim alanının genişlemesi ve görevlerinin artmasına paralel olarak savcılık müessesesi daha etkin hale getirilerek görev ve yetkileri maddede düzenlenmiştir.

Madde 34.- Sayıştay tarafından yapılacak denetimlerin genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uyumlu olarak yapılabilmesi için maddede, denetimin temel ilkelerine yer verilmiş ve bu ilkelerin tespit edilmesinde, Sayıştaylar için en temel belge niteliğinde olan başta Lima Deklarasyonu olmak üzere, INTOSAI Denetim Standartları ve INTOSAI Denetim Standartlarına İlişkin Avrupa Uygulama Rehberlerinden yararlanılmıştır.

Madde 35.- Sayıştayın uluslararası genel kabul görmüş denetim standartları çerçevesinde yapacağı düzenlilik ve performans denetimlerinin hangi hususlar dikkate alınarak gerçekleştirileceği madde metninde düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kanuna göre düzenlilik denetimi, kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin mali denetim ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin mali işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti şeklinde açıklanmıştır. 5018 sayılı Kanundaki

bu düzenleme INTOSAI Denetim standartlarıyla da paralellik arz etmekte olup, madde söz konusu düzenlemelerle uyumlu bir şekilde hazırlanmıştır.

Performans denetimi, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımı ile kamu idarelerinin hizmetlerini etkin bir biçimde sunmasına yardımcı olacak önemli araçlardan birisidir. Sayıştayın 1996 yılından bu tarafa 832 sayılı Kanunun Ek 10 uncu maddesine göre örnek çalışmalar şeklinde yürüttüğü bu denetimler bundan böyle daha sistemli, programlı ve kurumsal bir yapıya dönüşmüş olarak sürdürülecektir. Performans denetimi sonucunda tespit edilen hususlar gerek yıllık gerekse tamamlandıkları dönemler itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacaktır.

Madde 36. – Denetim, her aşamada bir denetim planı ve programına dayalı olarak yürütülen bir faaliyettir. Denetimde planlama, uluslararası denetim standartları açısından en temel çalışma standardıdır. Denetimin bir denetim planı hazırlanarak başlatılması, o planın uygulanmasını gösteren bir denetim programı yapılması, bu programın uygulanması ve elde edilen denetim sonuçlarının raporlanması ve sonuçta raporlarda belirtilen hususların izlenmesi denetim sürecinin vazgeçilmez aşamalarıdır.

Tüm bu faaliyetlerin her aşamasının, ilgili hukuki düzenlemeler ile uluslararası genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun olarak hazırlanacak ikincil mevzuat ile düzenleneceği maddede belirtilmiştir.

Madde 37.- Bu madde ile amaçlanan, 832 sayılı Kanuna göre saymanlık bazında yapılan Sayıştay denetimlerini, kamu idareleri bazında yapılacak bir denetime dönüştürmektir.

5018 sayılı Kanun ile uygulaması yasal bir dayanağa kavuşan zorunlu raporlardan birisi dış denetim genel değerlendirme raporudur. Bu raporun, Türkiye Büyük Millet Meclisine veya ilgisine göre diğer kamu idarelerine her yıl hazırlanarak gönderilmesi gerekmektedir. Diğer yandan performans denetim sonuçlarına ilişkin raporlar da yıllık veya tamamlandıkları dönem itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacaktır.

Denetim grup başkanlıklarınca Sayıştay denetimine tabi tüm kamu idareleri için hazırlanan raporlar, ilgili Sayıştay dairesi ve Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü alınarak Sayıştay raporu haline dönüştürülecektir. Bu raporlar, genel uygunluk bildirim ve faaliyet genel değerlendirme raporları ile eş zamanlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilgili komisyonlarında genel uygunluk bildirim ile birlikte görüşülmek üzere sunulacaktır.

Madde 38.- Bu maddede, 5018 sayılı Kanuna paralel olarak, kamu idarelerince hazırlanan faaliyet raporlarının Sayıştayca gerçekleştirilecek denetim sonuçları da dikkate alınarak değerlendirileceğine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Sayıştay, idarelerin bütçe uygulama sonuçları veya mali rapor ve tablolarının denetimi ile birlikte idarelerin stratejik planları ve performans programlarının uygulanma sonuçlarını dikkate alarak faaliyet genel değerlendirme raporlarını oluşturacak, böylece denetimler sırasında hesap ve işlemler ile birlikte, belirlenmiş performans göstergelerine göre faaliyetlerin hedef ve gerçekleşme durumunu da dikkate alacak değerlendirmelerde bulunacaktır.

Bu raporlar grup başkanlıklarınca hazırlandıktan sonra doğrudan Rapor Değerlendirme Kuruluna görüş almak için gönderilecektir. Mahallî idareler hakkında düzenlenecek raporlar Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmakla birlikte, gereği için ilgili mahalli idare meclisine gönderilecektir.

Madde 39.- Bu madde ile, 5018 sayılı Kanuna paralel olarak Maliye Bakanlığı tarafından derlenen genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistiklerin Sayıştay tarafından uluslararası istatistik standartlarına uygunluğu yönünden değerlendirilmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması ve Maliye Bakanlığına gereği için gönderilmesi hususları düzenlenmiştir.

Madde 40.- Bu madde, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından denetlenmesi için Sayıştay tarafından yapılacak denetim faaliyetlerini düzenlemektedir. Bugüne kadar Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından gerçekleştirilen bu denetimler bundan böyle Sayıştay tarafından gerçekleştirilecektir.

Madde 41.- Bu madde, Anayasa ve 5018 sayılı Kanunun genel uygunluk bildirimini ile ilgili hükümleri dikkate alınarak düzenlenmiştir. Genel uygunluk bildiriminin dış denetim genel değerlendirme raporları ile idare faaliyet raporları, genel faaliyet raporları ve bunların Sayıştayca değerlendirilmesine ilişkin rapor da dikkate alınarak hazırlanacağı ve kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı öngörülmüştür.

Madde 42.- Bu madde, bu Kanunda belirtilen raporlar dışında kalan denetim ve incelemeler sonucunda gerekli görülen hususların da raporlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasına veya ilgili kamu idaresine gönderilmesine imkan sağlamaktadır. Denetimle ilgili veya denetim dışı ve Sayıştayın görev alanı ile ilgili herhangi bir konuda rapor hazırlanabilmesi ve bu raporların ilgili yerlere gönderilmesi Sayıştayın varlık nedeni ile uyumlu bir yaklaşımdır. Bu durum, Sayıştayların görev alanı ile ilgili her konuyu parlamentolara raporlayabilme yetkisine sahip olması şeklinde ifade edilen uluslararası standartların da bir gereğidir.

Madde 43.- Bu madde, hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın gereği olarak Sayıştay raporlarının kamuoyuna açıklanmasını öngörmektedir. Ancak kanunlarda kamuoyuna açıklanması yasaklanan konularda açıklama yapılmayacak ve bu raporlar ilgili yerlere bu kayıtla gönderilecektir.

Madde 44.- Bu madde, 832 sayılı Kanuna 4963 sayılı Kanunla eklenen düzenlemeden aynen alınmıştır.

Madde 45.- Bu madde ile, belediyeler ve bu Kanunun 4 üncü maddesinin (b) bendinde sayılan kamu idarelerinin Sayıştayın talebi üzerine hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denetletirmesi ve bu denetim sonuçlarından Sayıştayca yararlanılması imkanı sağlanmıştır.

Bu şekilde denetime tabi tutulacak idareler ve/veya denetim konuları Sayıştayca belirlenecek ve Sayıştayın talebi üzerine bu denetimin yaptırılması ile ilgili işlemler idarelerce yerine getirilecektir.

Bu kamu idarelerinin dış denetim yetkisi Sayıştaya aittir. Bağımsız dış denetçiler tarafından yapılacak denetimler, Sayıştayın yapacağı denetimlerin yerine geçecek bir denetim olmayıp, Sayıştay tarafından yapılacak denetimlere katkı sağlayacaktır. INTOSAI Denetim Standartlarında böyle bir denetimi Sayıştaylar adına yaptırmaya imkan veren düzenlemeler de mevcuttur. Sayıştayın denetim alanının tüm kamuyu kapsayacak biçimde genişlemesi ve her bir alanın gereğine göre uzmanlık bilgisi gerektirmesi bu düzenlemenin yapılmasını zorunlu kılmıştır. Sayıştayın belirleyeceği esas ve usullere göre yapılacak bu faaliyetler, Sayıştayın ve kamu idarelerinin daha etkin hizmet yapabilmesine olumlu katkı sağlayacaktır.

Bu denetimleri yapacak kişi ve kuruluşlarda aranacak özellikler ve denetimler sırasında uyacakları kurallar Sayıştay tarafından hazırlanacak yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenecektir. Bağımsız dış denetçiler, hazırladıkları raporlarda yer alan yanlış ve yanıltıcı kanaat ve görüşlerden dolayı genel hükümlere göre sorumlu olacaktır.

Madde 46.- Bu madde, Sayıştayın yapacağı denetimler sırasında diğer denetçiler tarafından hazırlanan raporlardan yararlanmayı düzenlemektedir.

Kamu idarelerinin kuruluş kanunlarında veya diğer hukuki düzenlemelerinde, hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denettirmeye ilişkin bir hüküm mevcutsa, denetimler sırasında bu denetçilerce hazırlanan raporlardan da yararlanılarak Sayıştay denetimleri gerçekleştirilir.

Madde 47.- Bu madde, 832 sayılı Kanuna 4963 sayılı Kanunla eklenen uzman çalıştırmaya ilişkin hükme, ihtiyacı karşılayacak bazı ilaveler yapılmak suretiyle düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme ile uzman olarak görevlendirilecek kamu görevlilerine ve kamu görevlisi olmayan kişilere yapılacak ödemeler bir esasa bağlanmıştır.

Madde 48.- Bu maddede, 5018 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler ile kamu mali yönetiminde meydana gelen değişikliklere paralel olarak, kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin Sayıştayca yargılanmasının da bu düzenlemelere uyumlu hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Denetçiler tarafından 5018 sayılı Kanun kapsamında olan tüm idarelerin denetimi sırasında; bu idarelerin yasal düzenlemelere uygun olmayan hesap ve işlemlerinde kamu zararı tespit edilmesi halinde yargı raporu düzenlenecektir.

Madde 49.- Bu madde hükmü 832 sayılı Kanununun 56 ncı maddesinden alınmış ve savunma hakkının kutsallığı gereği tarafların yazı ile istemeleri halinde yargılama sırasında dairede sözlü savunma yapabilmelerine imkan tanınmıştır.

Madde 50.- 5018 sayılı Kanun ile 1050 sayılı Kanununun bidayeten sorumlu kabul ettiği saymanın bu sorumluluğuna son verilmiştir. Bu düzenlemeye uygun olarak maddede baradet kararı yerine, yargı raporuna konu edilen hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygun

olduğuna karar verileceği belirtilmiştir. Yasal dzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemler hakkında ise 832 sayılı Kanunda yer aldığı şekliyle zararın sorumlulardan tazminine karar verilecektir.

Madde 51.- Bu madde hükmü 832 sayılı Kanunun 62 nci maddesi esas alınarak dzenlenmiş ve ilamlarda yer alacak hususlar belirtilmiştir.

Madde 52.- Bu madde hükmü 832 sayılı Kanunun 63 nc maddesinden alınmış ve ilamın “ilgili saymanlığa nderilmek üzere Maliye Bakanlığına” nderilmesi hükmü, tüm muhasebe birimlerinin Maliye Bakanlığına bağlı olmaması gerekçesiyle çıkarılmış ve “muhasebe birimi” ifadesi kullanılmıştır.

Madde 53.- Bu madde, 832 sayılı Kanunun 64 nc maddesinden alınmış ve 5018 sayılı Kanunun kamu zararına uygulanacak faize ilişkin hükmü dikkate alınarak dzenlenmiştir.

Madde 54.- Bu madde ile 832 sayılı Kanunun 67 ve 68 nci maddelerinin aynı maddede dzenlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 55.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 56.- Bu madde, 832 sayılı Kanunun 70, 71 ve 72 nci maddelerinden aynen alınarak bir madde halinde dzenlenmiştir.

Madde 57.- Madde hükmü 832 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 58.- Bu madde, 832 sayılı Kanunun 74, 75 ve 76 nc maddelerinden aynen alınarak bir madde halinde dzenlenmiştir. Ancak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile uyum sağlamak amacıyla maddeye (f) bendi eklenmiştir.

Madde 59.- Bu madde, 832 sayılı Kanunun 77 ve 78 nci maddelerinden aynen alınarak bir madde halinde düzenlenmiştir.

Madde 60.- Madde 832 sayılı Kanunun 80 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 61.- Madde 832 sayılı Kanunun 18 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 62.- Bu madde 832 sayılı Kanunun Ek 3 üncü maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 63.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 64.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinden alınmış ve halen Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlık Müdürlüğünce yürütülen muhasebe hizmetlerinin Sayıştay nezdindeki muhasebe birimince yürütülmesi öngörülmüştür.

Madde 65.- Bu madde ile, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun Ek Geçici 1 inci maddesinde yer alan Sayıştay meslek mensuplarının aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile teminatları konusundaki hükmün aynen Sayıştay Kanununda da yer alması sağlanmış ve Sayıştay meslek mensuplarının sınıfları ile birinci sınıfa ayrılmalarında 2802 sayılı Kanundaki hükümlere paralel düzenleme yapma konusunda Sayıştay Genel Kurulu yetkili kılınmıştır.

Madde 66.- Sayıştayın artan iş yükünü karşılayabilecek nitelikli denetim elamanı temini ve denetçiler arasında mevcut durumdaki ücret dengesizliğinin giderilmesine yönelik olarak alt kademedeki denetçiler (birinci sınıfa ayrılmış ve bu sınıfta altı yılını doldurmuş denetçiler hariç) ile yönetim mensuplarına verilecek ek tazminatın miktar ve ödeme esasları belirlenmiştir.

Madde 67.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 95 inci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 68.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 69.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 97 nci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 70.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 98 inci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 71.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinden alınmıştır.

Madde 72.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 7 nci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 73.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 90 inci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 74.- Bu madde ile, 832 sayılı Sayıştay Kanununun sicillere ilişkin bazı hükümlerinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi hususu ve mahkeme kararında belirtilen gerekçeler de gözetilerek Sayıştay Başkanı ve üyeler dışındaki meslek mensupları ile savcılarının sicilleri düzenlenmiştir.

Madde 75.- Sayıştay meslek mensuplarının başka görev yasağı ve bunun istisnasını teşkil eden faaliyetler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki bir göreve atanabilme ve uygun görüldüğü takdirde mesleğe geri dönebilmeleri hususu 832 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi de dikkate alınarak düzenlenmiştir.

Madde 76.- Bu madde 832 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 77.- Sayıştayın denetim ve diğer faaliyetleri ile ilgili eğitim ve yayın hizmeti verebilmesine ve bu hizmetlerden elde edilen gelirlerin özel gelirler karşılığında bütçeye ödenek kaydedilerek eğitim ve yayın amaçlı hizmetlerde kullanılmasına imkan sağlanmış, bu

şekilde elde edilen gelirlerin eğitim ve yayın amaçlı hizmetlerde kullanılmasıyla ilgili olarak; eğitim ve ders ücreti, telif ücreti ve diğer hususların Sayıştay'ca hazırlanacak bir Yönetmelikle düzenlenmesi esası benimsenmiştir.

Madde 78.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 101 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 79.- Bu madde 832 sayılı Kanunun Ek 4 üncü maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 80.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinden alınmıştır.

Madde 81.- Kamu idarelerinin hesap ve işlemlerine ilişkin her çeşit belge ve bilgiyi saklama yükümlülüğü ilgili idareye bırakılmış, bu belge ve bilgilerin denetim sürecinde Sayıştaya gönderilmesi ve Sayıştay tarafından ilgili idareye iadesi, ilgili idarece saklanması ve yok edilmesine ilişkin esas ve usullerin Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Sayıştayca hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 82.- Bu madde 832 sayılı Kanunun 65 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 83.- Bu madde 5018 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 84.- Bu Kanun tarafından verilen görev ve yetkilerin etkin bir biçimde yerine getirilmesi ve kullanılması için ihtiyaç duyulan tüm ikincil mevzuatın hazırlanması konusunda Sayıştay Başkanı yetkili kılınmıştır.

Madde 85.- 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile diğer kanunların bu Kanuna aykırılık taşıyan hükümlerinin yürürlükten kaldırılması sağlanmıştır.

Geçici Madde 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacak Sayıştay raporlarının Mecliste görüşülme esas ve usullerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde

belirlenmesi öngörölmüş, İçtüzükte bu değişiklik yapılıncaya kadar izlenmesi gereken süreç belirlenmiştir.

Geçici Madde 2.- Bu Kanunun 15 inci maddesinde belirtilen dörtte üç oranı sağlanıncaya kadar boş olan üyeliklere yapılacak seçimlerde eksik kontenjan için seçim yapılacağı esası getirilmiş, bu oranların uygulanmasında tamsayı yanında meydana gelen kesirlerin Sayıştay Meslek Mensupları kontenjanına aktarılması hususu benimsenmiştir.

Geçici Madde 3.- Bu Kanun gereğince hazırlanacak yönetmelik, standart, rehber, el kitapları ve diğer hukuki düzenlemelerin en geç 31/12/2005 tarihine kadar tamamlanması öngörölmüştür.

Geçici Madde 4.- Kanun değişikliği ile öngörölen sınıf, derece ve görev unvanlarını belirleyen cetvel gereğince Sayıştay meslek mensupları ile savcının yeniden atanmalarının gerekmeyeceği hususu düzenlenmiş, ayrıca savcı yardımcılarının savcı olarak atanacağı ve savcıların Sayıştay dışındaki hizmet sürelerinin üçte ikisinin geçmişe yönelik malî hak doğurmamak üzere intibaklarında değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 5.- Sayıştay meslek mensuplarının birinci sınıfa ayrılma koşulları, 2802 sayılı Kanuna paralel olarak yeniden düzenlendiğinden, meslek mensuplarının geriye dönük hak teşkil etmeden intibaklarının yapılabilmesini temin için bu madde düzenlenmiştir. Birinci sınıfa ayrılmada 2802 sayılı Kanunda belirlenen süreler dikkate alınacak ve birinci sınıfa ayrılma tarihleri buna göre yeniden belirlenecektir. Ancak bu hükmün yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönem için herhangi bir ödemede bulunulmayacaktır.

Geçici Madde 6.- Sayıştayın bu Kanunla kendisine verilen denetim ve raporlama görevlerini etkin bir biçimde yerine getirilebilmesini temin için 1050 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi uyarınca Sayıştaya gönderilmiş ve yargılaması tamamlanmamış hesaplar hakkında Sayıştayca herhangi bir işlem yapılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 7.- Madde ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine paralel biçimde, ilk kez Sayıştay denetimine tabi tutulan kamu idarelerinin denetimiyle ilgili takvim belirlenmiş, ayrıca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlayan denetim, yargılama ve diğer işlerin 832 sayılı Sayıştay Kanunu ve diğer ilgili kanun hükümlerine göre sonuçlandırılacağı ve kamu idarelerinin 2005 yılı hesap, işlem ve faaliyetlerinin denetlenmesine 1.1.2005 tarihinden itibaren başlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 86.- Yürürlük maddesidir.

Madde 87.- Yürütme maddesidir.